

Jan Wałach (1884-1979)

Góralka

olej na płótnie, niedatowany

Górale Śląscy zamieszkują tereny Beskidu Śląskiego. Najważniejsze miejscowości w tym regionie to: Istebna, Koniaków, Wisła, Brenna i Ustroń. Prawdziwy góralski strój zachował się najdłużej w Istebnej, Jaworzynce i Koniakowie, gdzie do tej pory, podczas różnego rodzaju uroczystości podkreśla tożsamość mieszkańców.

Jan Wałach malował postacie beskidzkich górali i góralek, pokazując ich w portretach, a także w codziennych sytuacjach, jak koszenie trawy, podczas wesel, przy wypasie owiec na halach.

Ubiór Górali Śląskich zalicza się do jednego z najbardziej archaicznych, co dotyczy głównie stroju męskiego i widoczne jest zarówno w kroju, jak i w wykorzystywanych tkanin - a było to sukno, len, płótno, skóra owcza.

Kobeci strój to prosta kolorystyka i krój, a jego podstawę stanowi płócienna bluzka z bufiastymi rękawami, pod którą założona została koszula o ukośnym ramiączku – ciasnocha, oraz dwa elementy, zapaski - fortuch – z plisowanej tkaniny oraz fortuszek – z granatowego płótna, drukowanego w biały wzór (modrzyniec - ze względu na kolor - granatowy) lub z jedwabiu. Na nogach czerwone nogawiczki, skarpety kopytca i kiyrpce. Strój kobiet uzupełniają uobrusy – płachty płótna zakładane na ramiona, wiązane w węzeł na piersi. Na głowach mężatek płóciennie chusty rożkowe, zakładane na czepki z koronkowymi czółkami. Wierzchnie okrycie stanowi kożuszek.

CZY WIESZ, ŻE...

Modrzyniec powstaje w technice batikowej - na białym materiale specjalną formą robi się ręczne nadruki ze specjalnego kleju, który nie pokryje się barwnikiem podczas zamoczenia w tkaniny indygo. W celu wzmocnienia barwy powtarza się tę czynność kilkanaście razy, a na koniec oczyszcza. Na ziemiach słowackich pojawił się dopiero pod koniec XVIII stulecia. Przywędrował do nas z Niemiec przez Spisz i w każdym regionie kraju różni się ornamentyką. Drobne kwiatki, szlaczki ułożone w geometryczne wzory.

ZADANIA

Przyporządkuj podane nazwy elementów stroju do obrazu - poprowadź linie

KABOTEK

FORTUCH

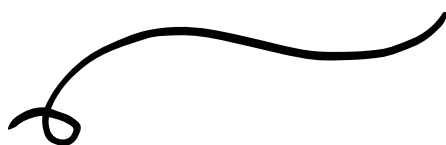
FORTUSZEK, MODRZYNIEC

KOPYCA

KIYRPCE

Wybór dzieła i tekst: Ewa Cudzych
Koncepcja i opracowanie graficzne: Ewa Cudzych

"Wielka sztuka mieszka w małych miejscach - Jan Walach cyfrowo - edukacyjny cykl filmowy"
"Zrealizowano w ramach programu stypendialnego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego - Kultura w sieci"